

כדי לקיים מצות שמיטה בפנימיותה, צריך את הכח של מקבלי התורה, לבטל את רצונם לגמרי לרצון הבורא!!!

« טעם מצוות שמיטה

כתוב בפרשה וְעִשְׂתֶּם אֶת חֻקְתַּי וְאֶת מִשְׁפְּטַי תִּשְׁמְרוּ וְעִשְׂתֶּם אֹתָם וְיִשְׁבְּתֶם עַל הָאָרֶץ לְבִטָּח (ויקרא כה, יח), פירש"י "וישבתם על הארץ לבטח, שבעוון שמיטה ישראל גולים, שנאמר אַז תִּרְצֶה הָאָרֶץ אֶת שְׁבִתְתֶיךָ וְגו' וְהִרְצָת אֶת שְׁבִתְתֶיךָ (ויקרא כו, לד). ושבעים שנה של גלות בבל כנגד שבעים שמיטות שבטלו אז". וכן הוא בילקוט שמעוני, "אמר הקב"ה למשה, ישראל נמכרין לגוים בשביל שחיללו את השביעיות, רצונך שלא יגלו, הזהירם על השמיטה" ע"כ. וכן הוא במשנה (שביעית פ"ה מ"ט).

וצריכין להתבונן, מה נשתנה לאו זה דשמיטה משאר לאוין שבתורה, שדוקא עליו נענשו בעונש החמור של גלות, (עיין רמב"ן ובאברבנאל).

כתב הכלי יקר (ויקרא כה, ב), בטעם מצוות שמיטה, וז"ל: "בטעם מצוה זו יש דיעות חלוקות, כי רבים אומרים שהטעם הוא שתשבות הארץ כדי שתוסיף תת כחה לזרוע. ולדעה זו נטה הרב המורה (הרמב"ם), ורבים חולקים עליו ואמרו, שאם חששה התורה לזה שלא תחלוש האדמה, למה יתחייבו גלות על שמיטת הארץ, יהיה ענשם שלא תוסיף הארץ תת כחה להם, ועוד שאין זה שבת לה' כי אם לצורך הארץ, ומה שאמר אַז תִּרְצֶה הָאָרֶץ אֶת שְׁבִתְתֶיךָ (שם), מה תרויח בזה שיגלו ממנה ישראל וישבו עליה הגוים אשר לעולם יעבדו, ואיך תשבות הארץ בהשמה מהם".

"ובעקידה נתן טעם אחר ואמר, שתכלית מצוה זו לזכר חידוש העולם, ולזכור ימות עולם וסוף ימי חלדו, וכן כתב מהר" יצחק אברבנאל והוסיף עוד נופך משלו. וגם זה רחוק מכליות, כי הוא דומה ליהודה ועוד לקרא, כי יום השבת התמידי בכל שבוע בא לזכר חידוש העולם, ואם הוא לא יועיל מה יושעונו זה הבא לעיתים רחוקים".

"וכדי ליישב כמה דקדוקים בלשון הפרשה, אומר אני שטעם מצוה זו היא להשריש את ישראל במדת האמונה, והבטחון בה'. כי חשש הקב"ה פן בבואם אל הארץ יתעסקו בעבודות האדמה על המנהג הטבעי, וכאשר כביר מצאה ידם, ישכחו את ה' ויסורו בטחונם ממנו, ויחשבו כי כחם ועוצם ידם עשה להם את החיל הזה ועולם כמנהגו נוהג, ויחשבו שהארץ שלהם היא והם הבעלים ואין זולתם".

"על כן הוציאם ה' מן המנהג הטבעי לגמרי, כי בשש שנים דרך האומות לעשות שני שנים זרע ושנה אחת בור כדי שלא להכחיש חילה, והקב"ה אמר שש שנים תזרע שדך, מידי שנה בשנה, ואני מבטיחך להוסיף כחה שלא תכחיש. ועוד נס בתוך נס, שאחר שזרעתה שש שנים, אם בשנה הששית לא יכחיש חילה, הנה לכל הפחות לא יוסיף לה זה כח, ואמר ה', אדרבה, שבשנה הששית יוסיף לה כח כל כך, עד שנאמר וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַכְתִּי לָכֶם בְּשָׁנָה הַשְּׁשִׁית וְעִשְׂתֶּם אֶת הַתְּבוּאָה לְשָׁלֹשׁ הַשָּׁנִים (ויקרא כה, כא), ועל ידי כל המופתים הללו אשר שמתי בידך, תדע כי לי כל הארץ, וע"י זה יהיו עיניך נשואות אל ה' תמיד ויבטחו בו תמיד".

"כך ענין השמיטה, שלא יעבדו האדמה כל שנה שביעית, אין זרע ואין קציר, ויסמכו על הנס תעשה התבואה לשלש שנים, הרי זה מעשה ניסים. אבל ושלישים על כולו, שהתבואה שתעשה בשנה הששית אף אם

לא יהיה בה כי אם שיעור אכילה לשנה אחת, מ"מ ישלח ה' את הברכה באסמיהם שיאכל קמעא ומתברך במעיו עד שתספיק התבואה לשלש שנים, מדקאמר וְעִשְׂתֶּם אֶת הַתְּבוּאָה (שם) בה"א הידיעה, והיה לו לומר ועשת תבואה לשלש שנים, אלא שרמזו בה"א הידיעה, שאותה התבואה שהיא רגילה לעשות מידי שנה בשנה, כן תעשה גם בשנה הששית, ויוסיף ה' כח בארץ עד שאותה התבואה תספיק לשלש שנים. וזה ודאי נס נגלה וגדול מכולם".

"ולפי זה דין הוא שיתחייבו גלות בעון השמיטה, מצד חסרון האמונה שבהם, כי לא האמינו (בה) [באלקים] ולא בטחו בישועתו (תהלים עח, כב), שיעשה להם נס כזה בעשיית התבואה לשלש שנים. וכמ"ש שו"טו בחוצות ירושלים וראו נא ודעו וגו' אם יש עשה משפט מבקש אמונה ואסלח לה (ירמיהו ה, א)".

"גם הארץ עצמה תקפיד על זה מאד, כי רצונה שיתגלגל זכות זה על ידה לחזק האמונה בה' על ידה, ועוד, שעל ידי זה יאמינו כי כולם אינן רק אריסים בקרקע והקב"ה בעל השדה, ובדבר זה הארץ חפצה שיהיה הקב"ה בעצמו בעלה, ואדרבה כי לו ית' הארץ, ובביטול השמיטות שיחזיקו המה כבעלים בארץ ראוי הוא שתקפיד הארץ על זה. לכך נאמר אַז תִּרְצֶה הָאָרֶץ אֶת שְׁבִתְתֶיךָ, אבל על האומות לא תקפיד אם ינהגו בה מנהג הטבעי, כי בלאו הכי כל הנהגתם על פי הטבע ואין בהם אמונה וכו', עכ"ל.

« איזה כח שבעת נתינת התורה מתגלה בשומרי השמיטה? »

ונראה להרחיב את הדברים. כתוב בריש הפרשה וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר (ויקרא כה, א), ורש"י הק' מביא מתו"כ "מה ענין שמיטה אצל הר סיני והלא כל המצוות נאמרו מסיני אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה ודקדוקיה מסיני אף כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני".

ובמדרש רבה (תחילת פ' ויקרא) כתוב וז"ל: "ר' תנחום בר חנילאי פתח, בְּרַכּוּ ה' מְלֹאכֵינוּ גְבֵרֵי כַח עֲשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעַי בְּקוֹל דְּבָרוֹ (תהלים קג, כ), במה הכתוב מדבר, א"ר יצחק בשומרי שביעית הכתוב מדבר, בנוהג שבעולם אדם עושה מצוה ליום א', לשבת א', לחודש, שמה לשאר ימות השנה, ודין חמי (הה רואה) תקללי בירה (שדהו בור) כרמ' בירה ויהב ארונא ושתק, יש לך גבור גדול מזה", ע"ש במפרשי המדרש.

ולשון המדרש תנחומא הוא "רואה שדהו מופקרת ואילנותיו מופקרים, והסייגים מפורצים, ורואה פירותיו נאכלין וכובש את יצרו ואינו מדבר".

ובמדרש רבה מסיק בזה"ל: "נאמר כאן עשׂי דְבָרוֹ ונאמר להלן וְזֶה דְבַר הַשְּׁמִטָּה (דברים טו, ב), מה 'דבר' שנ' להלן בשומרי שביעית, אף דבר האמור כאן בשומרי שביעית. רב הונא בשם רב אחא אמר, בישראל שעמדו לפני הר סיני הכתוב מדבר, שהקדימו עשיה לשמיעה, ואמרו כל אֲשֶׁר דָּבַר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע (שמות כד, ז)", ע"כ דברי המדרש.

כהשיטה השניה מצינו בדברי חז"ל (שבת פח.): "אמר רבי אלעזר, בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להן מי גילה לבני רז

זה שמלאכי השרת משתמשין בו, דכתיב פְּרָכוּ ה' מְלֹאכְיוֹ גִבּוֹרֵי כַח עֲשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ, ברישא עושי והדר לשמוע, "עכ"ל הגמ'.

מדברי הגמ' מבואר, כי הנהגתם של כלל ישראל, שאמרו נעשה ונשמע, היא רז נפלא, מסודות הנהגת המלאכים. בטבעם, עושים בני אדם את כל מעשיהם רק כפי הבנתם, ולכן כשנשאלו אומות העולם אם ברצונם לקבל את התורה, השיבו שתחילה עליהם לבדוק מה כתוב בה. לעומתם, עם ישראל הקדימו את אמירת נעשה לנשמע, והראו בכך שעבודתם את הקב"ה אינה תלויה בהבנת שכלם, אלא דעתם מתבטלת כליל בכדי לקיים את רצון ה'. על ענין זה יצאה בת קול ושאלה, מאין נודע לכלל ישראל סוד עצום ונפלא זה, שהוא ענין גבורתם העצומה של מלאכי ה' תכלית קיומם לעשית רצון הקב"ה.

מעשה מובן להפליא הדמיון שבין שומרי שביעית לכלל ישראל שאמרו נעשה ונשמע, שכח ההתבטלות המוחלטת של כלל ישראל נוכח ציווי הקב"ה, היא היא מקור כוחם לקיים את מצות השמיטה בעוז וגבורה על כל הלכותיה ודקדוקיה. ומטעם זה נקראים שומרי השמיטה 'גיבורי כח', כי עיקר גבורת האדם היא בכבישת היצר, כמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ד מ"א), "איזהו גיבור הכובש את יצרו", וכבישת היצר היא כאמירת נעשה ונשמע, שעניינה הוא ביטול גמור של כל התאוות והרצונות לפני הקב"ה.

« מהו ה'גבורה' הגדולה כאשר מקבלים צ'ק פתוח מראש מהקב"ה?!

מבואר כאן מדברי חכמינו ז"ל, שקיום מצות השמיטה היא קשה מאוד לאדם, וצריך לזה גבורה יתירה עד שהכתוב קרא לשומרי שביעית 'מלאכיו גבורי כח', מפני שהוא יוצא מגודל כח האנושי.

ולכאורה יש לתמוה למה נקראים שומרי שביעית גבורי כח בגלל שהסכימו לעשות צו ה' ולהפקיר את שדותיהם, הרי התורה מבטיחה להם בפירוש שבשנה הששית הם יראו תבואה כמו של שלש שנים, א"כ הם קבלו כבר מראש באופן בטוח את כל הפסד השמיטה, מה היא אותה גבורת כח הנדרשת מהם. ועוד דימו אותם לכלל ישראל במתן תורה שאמרו נעשה ונשמע שהתבטלו רצונם לרצון הקב"ה.

הגאון רבי אהרון קוטלר זצ"ל, מבאר יסוד גדול בכוחות הנפש ואומר, למרות שכבר יש להם את הפרעון ביד, עולה בליבם מידי פעם מחשבה הנה הרווחתי שנה שעברה פי שלש, לו היתי עובד בקרקע גם השנה הייתי מרויח עוד תבואה של שנה. התאוה של מי שיש לו מנה רוצה מאתים היא נוראות, למרות שהיא יודע כי כל הצלחתו בשנה שעברה התבואה מבורך הוא בגלל שמירת השמיטה, עליו להתמודד עם קול פנימי האומר לו אל תהיה בטלן תזרע גם השנה ותרויח עוד, ולכן מי שעומד בזה נקרא גיבור.

אבל עדיין יש להבין למה נקרא גיבורי כח בגלל שעמדו בנסיון כזה, אין הכי נמי שזה קשה מאוד, אבל למה דוקא שומרי שביעית נקראים גיבורי כח, ולמה התורמים סכומים עצומים לצדקה, כל הישיבות והכוללים שאנחנו רואים זה תוצאה של אנשים שתרמו ותרמו שוב ושוב, ולא מצינו שנקראים גיבורי כח, ודוקא שומרי שביעית נקראים גיבורי כח, הרי הם רק מפקירים שדותיהם לשנה אחת, ויש אנשים שתרמו כל מה שיש להם ולא מצינו שנקראים גיבורי כח.

« מהו יתרון קרבן מנחת העומר יותר משאר קרבנות?!

הגאון רבי מרדכי דרוק זצ"ל, (בספרו דרש מדרכי), מבאר באופן נפלא מהו הגיבורי כח של שומרי השמיטה. ומקדים ושואל, בפרשת אמור באמצע

שהתורה מדברת על כל קרבנות הרגלים היא מביאה פסוק וּבְקִצְרְכֶם אֶת קִצְרֵי אֲרֻצְכֶם לֹא תִכְלֶה פֶּאת שְׂדֶךְ לְקַצֹּר וּלְקַט קִצְרְךָ לֹא תִלְקֹט (ויקרא יט, ט) לְעֵנִי וְלִגְרֵי תַעֲזֹב אֹתָם (ויקרא יט, ט), וזה דבר תימה, מה ענין מצות פאה ולקט לקרבנות הרגלים.

ועוד צריך להבין את גודל הענין של קרבן העומר, כתוב במדרש (ויקרא רבה אמור פ' כח), "לעולם אל תהי מצות העומר קלה בעיניך, שע"י מצות העומר זכה אברהם לירש את ארץ כנען וכו'. ריש לקיש אמר וכו' שע"י מצות העומר עשה הקב"ה שלום בין איש לאשתו וכו'. אמר רבי אבהו ורבי סימון ורבי יהושע בן לוי, היא שעמדה להם בימי גדעון וכו'. אמר ר' שמואל בר נחמן, היא שעמדה להם בימי חזקיהו וכו', ורבנן אמרו, היא שעמדה להן בימי יחזקאל וכו'. רבי לוי אמר היא שעמדה להם בימי המן וכו'" (עיי"ש בארוכות).

וצריך להבין, מה יש בעומר שגורם לכל כך הרבה הצלה במשך הדורות ובזכותו ירשנו את ארץ ישראל, ולא זו בלבד אלא שהמדרש אמר שהפסוק וְאֵתָה אֶת בְּרִיתִי תִשְׁמֹר (בראשית יז, ט) הולך על קרבן העומר.

עוד שואל, למה נקראה המצוה הזאת על שם העומר, הרי עומר זה מידה, זה כמו שנקרא למצוה קילו שש מאות וחמישים, שזה המידה של העומר, נתאר לעצמנו שאנחנו מברכים אשר קדשנו במצותיו וצונו על ספירת קילו וכו'...

ומבאר, בהקדם אמרו, שאנו רואים שיש בין האנשים שתורמים הרבה סוגים, יש סוג שרוצה לתרום בצנעא שאף אחד לא ידע שהוא תרם, ושאפילו הראש המוסד יהיה מופתע לראות כסף בחשבון, יש כאלו שרוצים שהראש הישיבה או הראש הכולל יעריכו אותם אבל הם לא אוהבים כבוד ומבקשים לא לפרסם את זה, יש כאלו שדורשים את הכבוד שהרי מפרסמין עושי מצוה, אבל הצד השווה בכולם שכולם שולטים על הכסף, כולם כותבים את ההמחאה ומחליטים למי לתת וכמה ומתי לתת.

מה שאין כן שומרי השמיטה שמקיים מצוות התלויות בארץ ומפקיר את שדהו, אומרים לו זה לא שייך לך ואתה לא עושה שום טובה לאף אחד, אנחנו לוקחים את זה כי זה שלנו, אין לו אפילו את הסיפוק שהוא תרם ונתן. ומטעם זה בעל השדה מוזהר לא לסייע לעני לקחת את הלקט כיון שאנחנו אומרים לו בכל מה שקשור ללקט אתה לא בעל הבית שנותן אלא אתה כלום, וזה דבר שעליו נאמר 'גיבורי כח', כאן צריך גבורה אמיתית כדי להתנתק לגמרי ולהמליך את הקב"ה כבעל הבית.

וזה הענין הגדול בקרבן העומר, כיון שבקרבן העומר אומרים להאדם להחקלאי, אכן חרשת, זרעת, ניכשת וקצרת, אבל עכשיו אסור לך לאכול את התבואה החדשה עד שיקריבו את קרבן העומר.

ולכן נאמרה הפרשה דוקא באמצע פרשת הרגלים, כיון שהקב"ה יש לו הרבה כניוים, וברגל הוא מתגלה כאדון כמו שנאמר יִרְאֶה כָּל זְכוּרְךָ אֶל פְּנֵי הָאֱדֹן ה' (שמות כג, ט), וזה מתאים לקרבן העומר, שבקרבן הזה האדם מגלה שלא הוא קובע מתי יתחילו להשתמש בחיטה שהוא זרע.

ולכן המצוה הזאת נקראת על שם המידה, על שם העומר, כיון שהכמות הזאת שאותה צריך להפריש לקרבן היא זו שמעכבת את כל אלפי השדות מלהשתמש בחיטה שהם זרעו בזיעת אפם, הכמות הזו שכל עם ישראל מחכים לה, זה מראה את הבעלות של הקב"ה שבשביל כמות כזאת קטנה אנחנו עוצרים את הכל עד לאחר הקרבת העומר.

... שומרי השמיטה

שמקיים מצוות

התלויות בארץ

ומפקיר את שדהו,

אומרים לו זה לא

שייך לך ואתה לא

עושה שום טובה

לאף אחד, אנחנו

לוקחים את זה כי

זה שלנו, אין לו

אפילו את הסיפוק

שהוא תרם ונתן.

ומטעם זה בעל

השדה מוזהר לא

לסייע לעני לקחת

את הלקט..."